

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa P. J.
przeciwko Skarbowi Państwa-Zakładowi Karnemu w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 30 października 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części, co do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie III (trzecim);**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3. przyznaje adwokatowi T. C. ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu kasacyjnym;**
- 4. zasądza od P. J. na rzecz SP - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód P.J. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 października 2019 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 26 czerwca 2019 r., którym oddalono powództwo P. J., wniesione przeciwko Skarbowi Państwa-Zakładowi Karnemu w P. o zapłatę z powodu bezprawnego wydania mu przesyłki nadanej z sądu w terminie 3 dni roboczych, a nie bezzwłocznie, co z kolei skutkowało zakłóceniem jego procesu kasacyjnego w toczącej się sprawie karnej, gdyż złożony przez niego wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku został przez Sąd odrzucony w związku z przekroczeniem terminu do jego wniesienia. W ocenie Sądu Okręgowego, doręczenie powodowi przesyłki pocztowej w dniu 16 maja 2017 roku nie doprowadziło do powstania po jego stronie szkody majątkowej, jak i niemajątkowej. Powód nie udowodnił przesłanek odpowiedzialności pozwanego Zakładu Karnego na podstawie art. 417 § 1 k.c., a samo doręczenie powodowi korespondencji z sądu w dniu 16 maja 2017 roku nie mogło być uznane za zachowanie bezprawne, w szczególności, że był on obecny na ogłoszeniu wyroku, wniosek o uzasadnienie złożył w terminie jego obrońca a samo wywiedzenie kasacji obwarowane jest przymusem adwokacko-radcowskim.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego w K. powód zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 8a § 3 w zw. z art. 8a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy poprzez ich błędną wykładnię, naruszenie art. 417 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie oraz naruszenie art. 361 § 1 i 2 k.c. polegające na jego błędnej wykładni. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości oraz oczywistą zasadnością skargi.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda pozwany, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o jej odrzucenie w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punkcie III wyroku oraz odmowę jej przyjęcia w pozostałym zakresie i o zasądzenie od na rzecz Skarbu Państwa -

Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za zwłokę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka (uchwała składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna - zasada prawna z dnia 15 maja 2014 r. III CZP 88/13]. Brak zatem interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia skargą kasacyjną jest więc inną przyczyną niedopuszczalności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁶ § 2 in fine k.p.c., której prawidłowa ocena może uzasadniać odrzucenie skargi kasacyjnej. Zaskarżając skargą kasacyjną w całości prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w K., powód nie wykazał interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku w pkt III, którym przyznano pełnomocnikowi koszty pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, co uzasadniało jej odrzucenie w tym zakresie.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (por. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2020 r. IV CSK 183/20).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. to znaczy występowaniem potrzeby

wykładni przepisów prawnych, wskazując, „iż w realiach niniejszej sprawy, koniecznym stało się rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy znaczenia słowa „bezzwłocznie” użytego w art. 8a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku kodeks karny wykonawczy oraz wyjaśnienie, czy zakres tego określenia jest tożsamy z powszechnie stosowanym w treści przepisów prawnych określeniem „niezwłocznie”. Koniecznym jest rozstrzygnięcie, czy w świetle powołanego przepisu, wydanie przez administrację zakładu karnego skazanemu odbywającemu w tym zakładzie karnym korespondencji pochodzącej od organu wymiaru sprawiedliwości czwartego dnia, a drugiego dnia roboczego, spełnia cechy „bezzwłoczności”, a w konsekwencji czy w realiach niniejszego postępowania takie zachowanie pozwanego może rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c.”. Nadto w ocenie powoda, z uwagi na stopień doniosłości zaskarżonego orzeczenia dla interesów majątkowych powoda oraz stopień jego wadliwości, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową osądzającą sprawę, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga może być przyjęta do rozpoznania. Powołanie się przez autora skargi na poważne wątpliwości interpretacyjne jako przyczynę kasacyjną (mimo powtórzenia w treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brzmienia art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. w uzasadnieniu wniosku autor skargi mylnie przywołuje jako podstawę art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), zakłada nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa. Jeżeli konkretny przepis był już przedmiotem wykładni

w judykaturze, a interpretacja ta jest w ocenie skarżącego nieuzasadniona, nieodzwone jest również przedstawienie racji, które przemawiają za zmianą dotychczasowej linii interpretacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706). W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 19/18, LEX nr 2507107).

Skarżący po pierwsze nie przedstawił wyводу, który wskazywałby w odniesieniu do przepisu, co do którego jego zdaniem istnieje potrzeba wykładni z uwagi na poważne wątpliwości, że powołane wątpliwości występują i mają rzeczywisty i poważny charakter. Po pierwsze podnoszone przez skarżącego wątpliwości odnoszące się do wykładni zwrotu „bezzwłocznie” użytego w art. 8a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy, nie mogą być uznane za poważne wątpliwości interpretacyjne na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Powszechnie bowiem w judykaturze oraz w doktrynie przyjmuje się, iż zwrot „bezzwłocznie” („niezwłocznie”) oznacza bez zbędnej zwłoki, co uzasadnia rozważenie kontekstu sytuacji w sprawie w jakiej „bezzwłoczne” zachowanie ma nastąpić oraz czy faktycznie nastąpiła zwłoka w dokonaniu czynności. Ocena taka należy do sądu orzekającego w sprawie. Po drugie, zgodnie z utrwalonymi poglądami judykatury, nie może stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie przekonanie skarżącej strony o „istotności” czy „ważności” problemu, który pojawia się na tle konkretnego rozstrzygnięcia w postępowaniu przed sądem drugiej instancji ani nie może sprowadzać się jedynie do polemiki ze stanowiskiem co do wykładni prawa przyjętym przez ten sąd. W szczególności, że potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitej lub utrwalonej judykatury, zwłaszcza judykatury Sądu Najwyższego, albo przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Skarżący powinien bądź wskazać argumentację przemawiającą za zmianą dotychczasowej wykładni, bądź wykazać, że dany przepis prawny,

choć budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wyjaśnienia i powinien zostać zinterpretowany przez Sąd Najwyższy. Autor skargi nie przedstawia - w uzasadnieniu wniosku - odpowiedniej jurystycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Zwrócić uwagę również należy, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w postępowaniu cywilnym, nie może być skuteczne, gdy powołana potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości dotyczy przepisów prawa karnego wykonawczego.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurystycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczności, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2021 r., III USK 1/21, niepubl.). Takiego wyводу brak jest w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie może go zastąpić stwierdzenie, iż stopień doniosłości zaskarżonego orzeczenia dla interesów majątkowych powoda oraz stopień jego wadliwości uzasadniają oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów, nie wykazuje, aby w sprawie występował stan "oczywistej zasadności" skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przyjąć zatem należy, iż wymienione przez skarżącego podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą jak również okoliczności sprawy

nie wskazują, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 k.p.c. oraz art. art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.